

ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ВИНОРОБСТВА

Печко Володимир Сергійович*, кандидат економічних наук,
доцент кафедри переробки сільськогосподарської продукції
Національний університет харчових технологій

*ORCID 0000-0001-9681-548X

© Печко В.С., 2024

Стаття отримана редакцією 13.08.2024 р.

The article was received by editorial board on 13.08.2024 p

Вступ. Галузь виноробства є однією із провідних складових агропродовольчої галузі в світі та джерелом доходів для багатьох країн в різних географічних сегментах. Вино є не лише товаром, а й важливим елементом експорту, невід'ємним компонентом культурної спадщини багатьох країн, символом регіональних традицій і гастрономічної ідентичності. Завдяки своєму культурному значенню і глобальному поширенню, виноробство впливає на розвиток туризму, мистецтва, а також є частиною здорового способу життя у багатьох культурах світу. Актуальність досліджень пов'язана з тим, що дослідження ринку продукції виноробства є ключовими для забезпечення стабільного розвитку цієї галузі та адаптації до глобальних викликів. Вони дозволяють глибше розуміти ринкові тенденції, зміни в попиті та пропозиції, цінні коливання, а також аналізувати вплив кліматичних і технологічних факторів на виробництво.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблематика розвитку виноградарсько-виноробної галузі є предметом дослідження низки українських та іноземних науковців, серед яких Bastard A. та Chaillet A. [1], Candeias T. та Dias D. [2], Dimitri G. та Trambusti A. [3], Guerra, M., Ferreira, F., Oliveira, A.A. та ін. [4], Sánchez-García E., Martínez-Falcó J., Marco-Lajara B. та ін. [5], Аверчева Н.О. [6], Белоус І.В. [7], Каламан О.Б. [8], Лагодієнко В.В., Голоднюк О.М., Мільчева В.В. [9], Лупенко Ю.О. [10], Маренич Т.Г., Фурдак М.М. [11] та інші. У наукових публікаціях вчених глибоко досліджені специфіка, організаційні, управлінські та економічні особливості розвитку виноградарсько-виноробної галузі, здійснено бібліометричний та емпіричний аналіз її розвитку, проте аналіз тенденцій розвитку виноробства у сучасному глобальному постпандемічному світі має актуальність для більш глибокого дослідження.

Метою статті є аналіз глобальних тенденцій розвитку галузі виноробства в світі. *Методологічну основу дослідження* становлять економіко-статистичний та монографічний методи.

Основний матеріал і результати. За даними ОІВ (Міжнародної організації виноградарства і виноробства), обсяги виробництва вина у світі, починаючи від початку пандемії COVID-19, поступово знижувалися, досягнувши рівня 237,3 млн дал у 2023 р., що на 9,5% нижче рівня попереднього року (рис. 1).

За результатами 2023 р. найбільшими виробниками вина у світі є Франція, Італія, Іспанія, США та Чилі. На частку цих 5 країн припадає понад 63% обсягу світового виробництва вина (рис. 2).

Обсяги світового споживання вина у 2023 р. зафіксовано на рівні 221,2 млн дал, що, за даними ОІВ [12], є найнижчим обсягом споживання, зафіксованим від 1996 р. (рис. 3). Це пояснюється, передусім зниженням обсягів споживання у країнах з найчисельнішим населенням, зокрема в Китаї, також наслідками пандемії COVID-19, яка через карантинні заходи знизила обсяги торгівлі по всьому світу, а також помітним зниженням купівельної спроможності споживачів у більшості регіонів світу. Проте, від початку 2021 р., обсяги споживання вина у багатьох країнах світу відновилися, що пов'язане як із послабленням карантинних заходів, так і з стрімким зростанням електронної торгівлі продуктами харчування, в т.ч. напоями.

Найвищі обсяги споживання вина зафіксовані в США, Франції, Італії, Німеччині та Великобританії (рис. 4). При цьому, у 2023 р. 48% світового споживання вина (107 млн дал) припадає на країни ЄС, що на 1,8% нижче за обсяги споживання 2022 р. У США, найбільшому ринку вина у світі, споживання

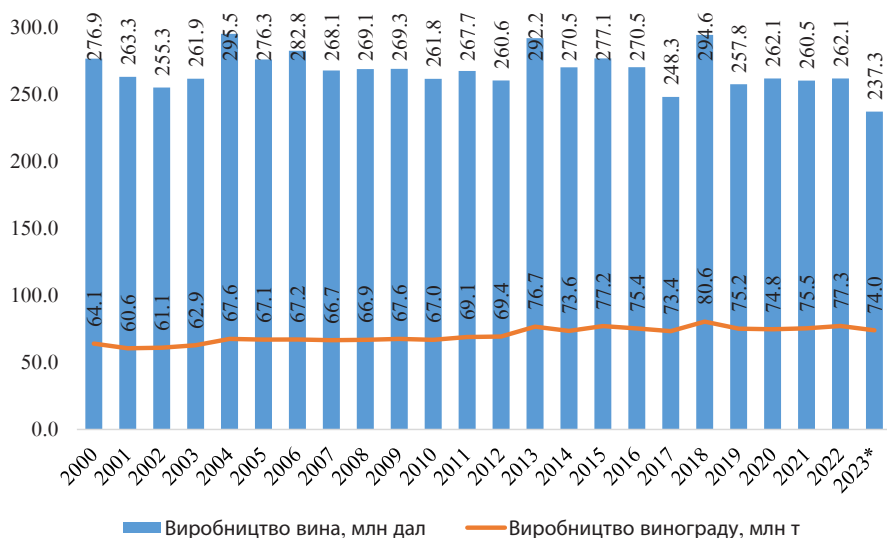


Рис. 1. Динаміка обсягів виробництва винограду (свіжого) та вина у світі у 2000–2023 рр.

*прогнозовані дані

Джерело: побудовано за даними [12]

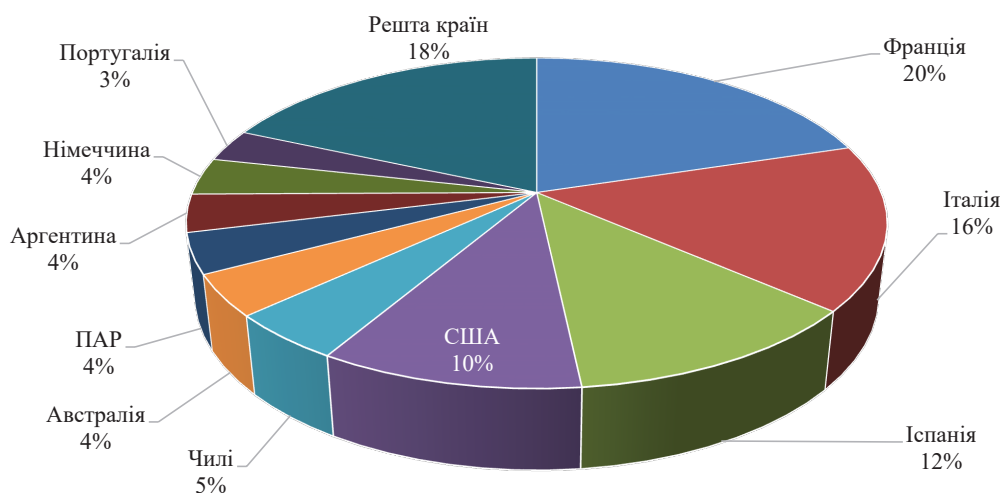


Рис. 2. Структура світового виробництва вина (без соків і сусли) у 2023 р.,%

Джерело: побудовано за даними [12]

знизилося на 3,0% у 2023 році, досягнувши 33,3 млн дал. Споживання вина в Китаї впало на 24,7% у 2023 році, склавши 6,8 млн дал, що відображає загальне зниження внутрішнього попиту на азієцьких ринках. У Південній Америці обсяги споживання скоротилися на 6,2%, що є найнижчим показником в новітній історії регіону. В Південній Африці також зафіксовано обсяги споживання вина порівняно з попереднім роком на 1,8%. Поруч із цим, споживання вина в Австралії залишається стабільним протягом останнього десятиліття на рівні 5,4 млн дал [12].

Світовий обсяг експортованого вина у 2023 р. скоротився порівняно із попереднім р. на 6,3% до 99,3 млн дал, що є найнижчим показником з 2010 р. Незважаючи на це зниження, вартість світового експорту вина у 2023 році сягнула 36,0 млрд євро, що є другим найвищим показником за всю історію. Така стійкість пояснюється значною середньою експортною ціною 3,62 євро/л, що означає зростання на 2% порівняно з 2022 р. При цьому, 53% обсягу світової торгівлі припадало на бутельоване вино об'ємом до 2 л із середньою експортною ціною 4,7 євро/л, що на 3% вище рівня 2022 р. [12].

Традиційними лідерами у 2023 р. залишалися Франція, Італія та Іспанія, на частку яких припадало 56% світового експорту вина за обсягами. Разом Франція, Італія, Іспанія, Чилі та Австралія у 2023 р. експортували вина на понад 25,2 млрд євро, що становить 70,0% світового обсягу (рис. 5).

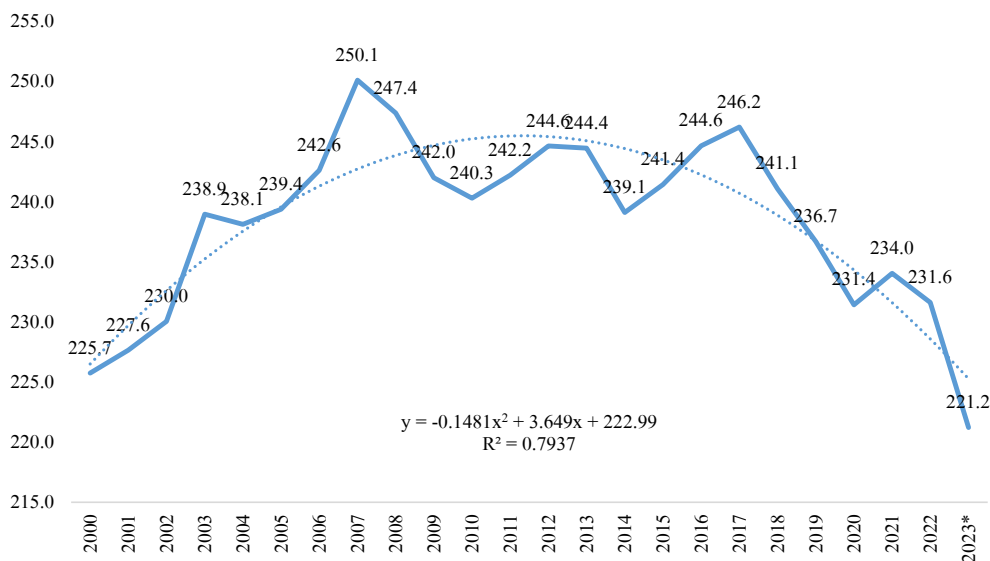


Рис. 3. Світове споживання вина у 2000–2023 р., млн дал

*прогнозовані дані

Джерело: побудовано за даними [12]

Найбільш ємними ринками для імпорту вина у 2023 р. залишилися США, Великобританія та Німеччина внаслідок високого попиту на вино та традиційно зростаючу культуру споживання тихих вин в цих регіонах. Разом ці країни становлять майже 40% загального світового обсягу імпортованого вина та 37% обсягу імпорту у вартісному вираженні (рис. 6).

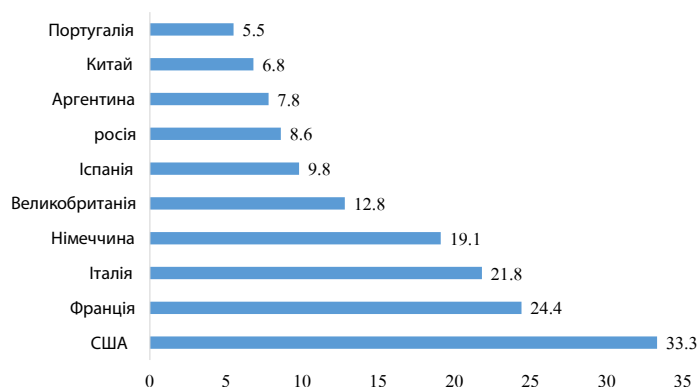


Рис. 4. Топ-10 країн-лідерів світового споживання вина у 2023 р., млн дал, %

Джерело: побудовано за даними [12]

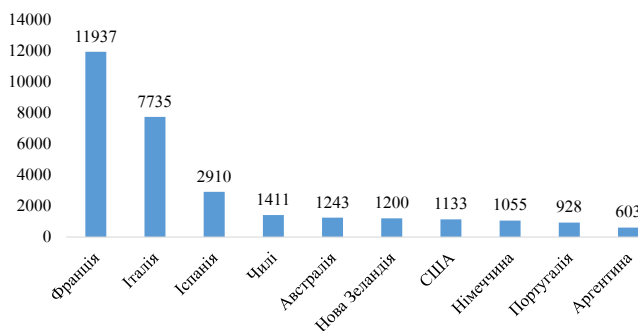


Рис. 5. ТОП-10 світових експортерів вина у 2023 р., млн євро, %

Джерело: побудовано за даними [12]

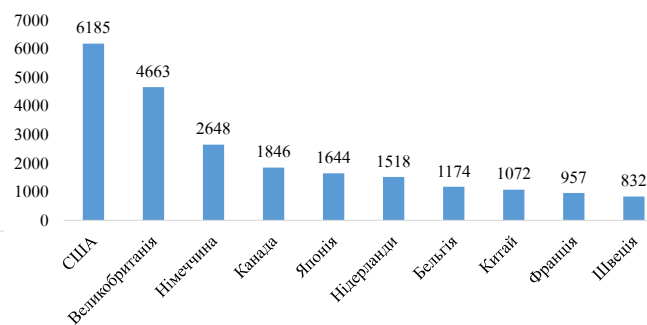


Рис. 6. ТОП-10 світових імпортерів вина у 2023 р., млн євро, %

Джерело: побудовано за даними [12]

При цьому, серед категорій імпортованої продукції у 2023 р. порівняно із 2022 р. спостерігається скорочення частки імпорту бутильованого вина об'ємом до 2 л (на 7% у Німеччині, 4% у Великобританії та 11% у США) з одночасним зростанням частки імпорту розливного вина об'ємом понад 10 л (на 5% у Німеччині) та ВіВ (вина в паках) на 3% у Великобританії.

Глобалізація сприяє розширенню світового ринку вина, роблячи вина з різних країн доступними для споживачів у всьому світі. Відкриті ринки та зниження торговельних бар'єрів дозволяють виноробам експортувати продукцію до нових регіонів, що підвищує конкуренцію на міжнародному рівні. Це дає можливість новим виноробним країнам, таким як Чилі, Аргентина, Південна Африка та Австралія, активно розвивати власні бренди і боротися за частку ринку поряд із традиційними лідерами, такими як Франція, Італія та Іспанія. В результаті, споживачі отримують ширший вибір вин різних стилів і цінових категорій, що стимулює розвиток ринку і сприяє підвищенню загальної якості продукції. Окрім економічного впливу, глобалізація сприяє поширенню інновацій у виноробстві. Винороби з різних країн активно обмінюються досвідом, технологіями та новими методами виробництва, що призводить до впровадження сучасних практик і підвищення ефективності. Це включає використання нових технологій для покращення якості вина, адаптацію до кліматичних змін та підвищення стійкості виробництва. Глобалізація також стимулює появу нових трендів, таких як органічне виноробство, біодинамічні методи виробництва та вина з низьким вмістом алкоголю, що відповідають запитам сучасних споживачів.

Висновки. Проаналізовані дані свідчать про загальну тенденцію до скорочення обсягів виробництва та споживання вина, що обумовлене як кліматичними умовами, так і «відлунням» пандемії COVID-19, глобальними змінами попиту на продовольство та зниженням рівня купівельної спроможності населення в більшості регіонів. Проте, не зважаючи на це, попит на вино, ймовірно, продовжить зростати, але цей ріст буде нерівномірним залежно від регіону та типу вина. Разом із тим сучасні тенденції розвитку виноробства на світовому ринку відображають значні зміни в структурі виробництва та споживання. Основні виробники вина – країни Європи, такі як Франція, Італія та Іспанія – стикаються з посиленою конкуренцією з боку нових виноробних регіонів, таких як США, Австралія, Чилі та Південно-Африканська Республіка. У розвинутих країнах Європи попит стабілізується або навіть знижується через зміну споживчих звичок і старіння населення. Водночас в таких країнах як Китай, Індія та Бразилія, попит на вино зростає завдяки зростанню середнього класу, урбанізації та інтересу до західних культурних звичок. Також зростатиме популярність органічних та екологічних вин, оскільки споживачі дедалі більше звертають увагу на сталість і якість продукції. Перспективами подальших досліджень є аналіз місця України у глобальному ринку продукції виноробства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bastard A., Chaillet A. Digitalization from vine to wine: Successes and remaining challenges – A review. *BIO Web of Conferences* 68, 01034. 44th World Congress of Vine and Wine. 2023. URL: <https://doi.org/10.1051/bioconf/20236801034> (дата звернення: 08.09.2024).
2. Candeias T., Dias D. Wine Companies' Profitability in the Old World: Working Capital's Impact. *Administrative Sciences*. 2023. Vol. 13. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci13080171>
3. Dimitri G., Trambusti A. Precision agriculture for wine production: A machine learning approach to link weather conditions and wine quality. *Heliyon*. 2024. Vol. 10. Issue 11. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31648> (дата звернення: 10.09.2024).
4. Guerra M., Ferreira F., Oliveira A.A. et al. Drivers of Environmental Sustainability in the Wine Industry: A Life Cycle Assessment Approach. *Sustainability*. 2024. Vol. 16. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16135613>
5. Sánchez-García E., Martínez-Falcó J., Marco-Lajara B. et al. Value creation in the wine industry – a bibliometric analysis. *European Food Research and Technolog.* 2024. Vol. 250. P. 1135–1148. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00217-023-04451-2>
6. Аверчева Н.О. Напрями підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання виноградарсько-виноробного підкомплексу. *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 59–64. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.12.59>
7. Белоус І.В. Стратегія розвитку виноградарства і виноробства України та передумови виходу їх продукції на світовий ринок: монографія. Одеса: ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова», 2015. 204 с.
8. Каламан О.Б. Тенденції розвитку світового та українського ринку продукції виноробства в сучасних умовах. *Економіка харчової промисловості*. 2016. Т. 8. Вип. 2. С. 3–8.
9. Лагодієнко В.В., Голоднюк О.М., Мільчева В.В. Інноваційний напрямок розвитку виноробства в Україні. Маркетинг, підприємство і торгівля сучасний стан, напрямки розвитку. Одеса: ОНАХТ, 2020. 757 с.
10. Лупенко Ю.О. Сучасні тенденції розвитку ринку продукції виноградарства в Україні. *Виноградарство і виноробство*. 2015. Вип. 52. С. 119–122.

11. Маренич Т.Г., Фурдак М.М. Стан та стратегічні напрями підвищення економічної ефективності виноградарсько-виноробних підприємств: монографія. Харків: Смуґаста типографія, 2016. 293 с.
12. International Organisation of Vine and Wine. URL: <https://www.oiv.int/> (дата звернення: 05.09.2024).

REFERENCES:

1. Bastard A. and Chaillet A. (2023) Digitalization from vine to wine: Successes and remaining challenges – A review. *BIO Web of Conferences* 68, 01034. 44th World Congress of Vine and Wine. DOI: <https://doi.org/10.1051/bioconf/20236801034>
2. Candeias T., and Dias D. (2023) Wine Companies' Profitability in the Old World: Working Capital's Impact. *Administrative Sciences*, vol. 13. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci13080171>
3. Dimitri, G. and Trambusti A. (2024) Precision agriculture for wine production: A machine learning approach to link weather conditions and wine quality. *Heliyon*, vol. 10, issue 11. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31648> (accessed September 10, 2024).
4. Guerra M., Ferreira F., Oliveira A. A. et al. (2024) Drivers of Environmental Sustainability in the Wine Industry: A Life Cycle Assessment Approach. *Sustainability*, no. 16. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16135613>
5. Sánchez-García E., Martínez-Falcó J., Marco-Lajara B. et al. (2024) Value creation in the wine industry – a bibliometric analysis. *European Food Research and Technology*, vol. 250, pp. 1135–1148. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00217-023-04451-2>
6. Avercheva, N. (2021) Direction of increasing efficiency of management entities activities of viticulture and wine-making sub complex. *Ekonomika ta derzhava*, vol. 12, pp. 59–64. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.12.59>
7. Belous I. V. (2015) *Strategy for the development of viticulture and winemaking in Ukraine and the conditions for their output to the world market*. Odesa: NNTs "IViV im.V.Ye. Tairova.
8. Kalamani O. B. (2016) Trends in the development of the global and Ukrainian wine market in modern conditions. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*, vol. 8, issue 2, pp. 3–8.
9. Lahodiienko V. V., Holodniuk O. M., and Milcheva V. V. (2020) *Innovative direction of development of winemaking in Ukraine. Marketing, enterprise and trade: current state, development directions*. Odesa: ONAKhT.
10. Lupenko Yu. O. (2015) Modern trends in the wine production market in Ukraine. *Vynogradarstvo i vynorobstvo: mizhvidomchy tematychnyy naukovyy zbirnyk*, no. 52, pp. 119–122.
11. Marenych T. H., and Furdak M. M. (2016) *Status and strategic directions of improving the economic efficiency of viticulture and winemaking enterprises*. Kharkiv: Smuhasta typohrafiia.
12. International Organisation of Vine and Wine (2024). Available at: <https://www.oiv.int/> (accessed September 5, 2024).

УДК 338:634.8:663.2

JEL F60, O13, Q13, Q17

Печко Володимир Сергійович, кандидат економічних наук, доцент кафедри переробки сільськогосподарської продукції, Національний університет харчових технологій. **Глобальні тенденції розвитку виноградарства та виноробства.**

Глобалізація суттєво впливає на розвиток ринку вина, розширюючи можливості для міжнародної торгівлі та культурного обміну. Завдяки відкритим ринкам і зниженню торговельних бар'єрів, вина з різних куточків світу стають доступними для ширшої аудиторії. Статтю присвячено аналізу глобальних тенденцій розвитку галузі виноробства в світі. Проаналізовано динаміку обсягів виробництва винограду (свіжого) та вина у світі у 2000–2023 рр.; площу виноградників; структуру світового виробництва вина (без соків і сула) у 2023 р.; динаміку світового споживання вина у 2000–2023 р.; показники світового експорту та імпорту вина у 2023 р. за кількісним та вартісним критеріями. Виявлено загальну тенденцію до скорочення обсягів виробництва та споживання вина, що обумовлене як кліматичними умовами, так і наслідками пандемії COVID-19, глобальними змінами попиту на продовольство та зниженням рівня купівельної спроможності населення в більшості регіонів.

Ключові слова: виноробство, виноградарство, ринок вина, стратегія, торгівля, глобалізація.

UDC 338:634.8:663.2

JEL F60, O13, Q13, Q17

Volodymyr Pechko, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Agricultural Products Processing Department, National University of Food Technologies. **Global trends in the development of the world wine sector.**

The wine industry plays a significant role in the global economy, being an important source of revenue for many countries. Wine is not only a commodity, but also an important export item that brings billions of dollars to the budgets of wine-producing regions. Major wine-producing countries such as France, Italy, Spain and the United States support a huge number of jobs in agriculture, manufacturing, logistics and tourism. Globalisation is having a significant impact on the development of the wine market, expanding opportunities for international trade and cultural exchange. Thanks to open markets and lower trade barriers, wines from different parts of the world are becoming

available to a wider audience. However, growing competition and global quality standards create additional pressure on producers, forcing them to adapt to the requirements of the global market. The article is devoted to the analysis of global trends in the development of the wine industry in the world. The author analyses the dynamics of grape (fresh) and wine production in the world in 2000–2023; the area of vineyards; the structure of world wine production (without juice and must) in 2023; the dynamics of world wine consumption in 2000–2023; indicators of world wine exports and imports in 2023 by quantitative and cost criteria. The main leading countries in wine production are France, Italy and Spain, which traditionally hold leading positions in the global market due to centuries-old winemaking traditions, a variety of varieties and high quality products. In addition to these traditional leaders, new wine regions such as the United States (California), Australia, Chile and Argentina are actively developing their own production, which is increasing their share of the global market. The analysed data indicate a general downward trend in wine production and consumption, driven by both climatic conditions and the ‘echo’ of the COVID-19 pandemic, global changes in food demand and a decline in the purchasing power of the population in most regions. It is determined that the demand for wine will continue to grow, but this growth will be uneven depending on the region and type of wine. The article highlights the growing popularity of organic and ecological wines as consumers increasingly pay attention to sustainability and product quality.

Keywords: winemaking, viticulture, wine market, strategy, trade, globalisation.